

MIIKKA TAMMINEN
KESKIAJAN HIRVIÖT



Gaudeamus



Copyright © 2021 kirjoittaja & Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

KANSI: Jussi Jääskeläinen

KL 91.6 • UDK 940

ISBN 978-952-345-120-9

PAINOPAIKKA: Tallinna Raamatutrükikoja OÜ, Tallinna 2021

SISÄLLYS

JOHDANTO ♦ 9

I

HIRVIÖIDEN ALKUPERÄ

<i>Myötämielinen kirkkoisä</i>	17
<i>Kainin jälkikasvua</i>	18
<i>Haamin kirous</i>	21
<i>Auringon vai syntien polttama iho?</i>	29
<i>Kiellettyjä yrttejä</i>	32

II

HIRVIÖIDEN ANATOMIAA

<i>Suhteeton ruumiinrakenne</i>	43
<i>Päättömät ja monipäiset hirviöt</i>	50
<i>Hirviömäisiä hybridejä</i>	56
<i>Epätavallisia elintapoja</i>	59
<i>Sukupuolitettuja rotuja</i>	63
<i>Hirviömäistä seksuaalisuutta</i>	70

III

HIRVIÖT JA USKONTO

<i>Viestejä taivaasta</i>	81
<i>Eripuraa vastajalkaisista</i>	84
<i>Ratramnuksen kirje</i>	92
<i>Apostolit kohtaavat Kammottavan</i>	98
<i>Hirviöiden käännytys</i>	102

IV

HIRVIÖT JA POLITIIKKA

<i>Hirviöiden hallitsija – pappi Johannes</i>	113
<i>Kummallisia kirjeitä</i>	117
<i>Jumalan vasara</i>	125
<i>Mongolien ja papin kohtaaminen</i>	128
<i>Tummaihoisen pappiskuningas</i>	131
<i>Poliittisia viestejä</i>	140

V

HIRVIÖT JA TIEDE

<i>Maantieteellisiä rajoja</i>	153
<i>Jättiläisen reisiluu ja muita löytöjä</i>	164
<i>Kirkuva alruuna</i>	175
<i>Hirviömäisiä kasveja ja kiviä</i>	179
<i>Hirviöt ja oikeustiede</i>	186
<i>Lääketiedettä – nesteitä, siemeniä ja syntejä</i>	187
<i>Mielikuvituksen voima</i>	193

LOPUKSI:

LUONNOLLISET HIRVIÖT KESKIAJAN KULTTUURISSA ♦ 203

VIITTEET ♦ 207

KIRJALLISUUS ♦ 232

KUVIEN LÄHTEET ♦ 253

HAKEMISTO ♦ 256

KIITOKSET ♦ 262



TIETOLAATIKOT

<i>HISTORIAN TUTKIMUKSEN LÄHTEITÄ</i>	25
<i>KURKIMIEHET JA PYGMIT</i>	35
<i>JÄTTILÄISIÄ, NEFILEITÄ JA PUNAJALKOJA</i>	46
<i>OMENAN HAISTELUA JA IHMISSYÖNTIÄ</i>	53
<i>HERMAFRODIITTIN ROTU</i>	66
<i>VAGINA DENTATA – HAMPAINEN SUKUELIN</i>	74
<i>GOG JA MAGOG – ANTIKRISTUKSEN APULAISIA VAI PUNAISIA JUUTALAISIA?</i>	85
<i>CYNOCEPHALI – KOIRANKUONOLAISET</i>	95
<i>PAHOLAINEN JA PYHÄ ANTONIOS</i>	107
<i>MAANPÄÄLLINEN PARATIISI JA ONKALO HELVETTIIN</i>	120
<i>ROTUJEN SEKASORTOA</i>	136
<i>PAAVILLINEN AASI JA MUNKKIVASIKKA</i>	145
<i>LOHIKÄÄRMEITÄ JA MUITA MATELIJOITA</i>	157
<i>MERIHIRVIÖITÄ JA ALEKSANTERIN SUKELLUSKUPU</i>	170
<i>BORAMETZ – KASVI VAI LAMMAS?</i>	183
<i>KRAKOVAN HIRVIÖ</i>	198

